БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 41 (6476)
ФЕВРАЛИИН 27
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

НЮТАГАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ПРОДУКЦИИН ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА

Коммунистическэ партиин, советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинууд жэл ерэхэ бүри улам хүгжэжэ, арад зондо шухала хэрэгтэй, элдэб зүйлэй эд бараануудые үйлэдбэрилэн гаргадаг болоо.

Табадахи табанжэл соо нютагай промышленность бүри эршэмтэйгээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. «Нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинуудта промышленна продукци үйлэдбэрилгые табанжэл соо 60 тухай процентээр ехэ болгохо, түрүүшын ээлжээндэ үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые, гэрэй ба ажахын хэрэглэлэй зүйлнүүдые, барилгын нютагай материалнуудые үйлэдбэрилгэ ехэ болгохо ба бүтээн гаргадаг продукциин шанарые нилээд һайжаруулха» гэжэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд соо заагдана.

Съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдожо, социалистическэ мүрысөө эмхидхэһэнэй ашаар манай республикын нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинуудай ажалшад нилээд ехэ амжалтануудые туйлана. Жэшээнь, 1952 ондо республикымнай эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинууд бүхы дээрээ жэлэйнгээ түсэбые 107 процентээр, олзоборилгын кооперациин предприятинууд— 103 процентээр дүүргээ. Мүн нютагай промышленностиин министерствын олон предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Эдэ министерствонуудэй ба промкооперациин предприятинууд энэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин олон предприятинууд һүүлэй үедэ һайнууд машина болон механизмуудаар зэбсэглэгдэжэ, үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа шанарые улам һайжаруулна. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай промкомбинат (директорынь нүхэр Калинин, техноругынь нүхэр Урусов) нютагайнгаа материалнуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, арад зондо шухала хэрэгтэй стол, стул, этажеркэ болон бусад мебелиие тон һайн шанартайгаар үйлэдбэрилнэ. Иволгын аймагай пищекомбинадай коллектив шанар һайнтай печенье, олон ассортиментын конфетэнүүдые ба бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг болоо. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи олзоборилгын кооперациин Управлениин «Кожевник» гэжэ артель һайн шанартай валенкануудые, һэеы, булгайр болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилнэ.

Гэхэ зуура, манай республикын нютагай промышленностиин ба промкооперациин системэнүүдтэ шанар муутай продукци гаргадаг предприятинууд үшөөл олон бии байна. Жэшээнь, Закаменай ба Зэдын аймагай промкомбинадууд мебель, сабхинуудые тон муу шанартайгаар үйлэдбэрилдэг тула хэһэн мебелиинь түргөөр эбдэрдэг, сабхинуудынь удаан болонгүй хахаршадаг байна. Мүн Прибайкальска аймагай Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ олзоборилгын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Панин) галдагдаагүй, барилгада оройдоо хэрэглэжэ болохогүй хирпиисэ үйлэдбэрилнэ.

Кяхтын аймагай Сүхын арһанай завод (директорынь нүхэр Шангин) гансахан нёдондо жэлдэ Кяхтын гуталай фабрикада муу шанартай арһа ябуулһанай түлөө 160 мянган түхэригэй гарза хохидолдо ороһон байха юм.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, дээрэ дурсагдаһан ба бусад зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалайнгаа процессые хангалтагүйгөөр эмхидхэжэ, предприятинуудта үгтэһэн түсэбөө гансал тоогой талаар дүүргэхые оролдоод, гаргажа байһан продукциингаа шанарые һайжаруулха хэрэгтэ ямаршье анхаралаа хандуулаагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Иимэ хүтэлбэрилэгшэд үдэр үнгэргөө һаал болоо гээд, өөһэдынгөө предприятинуудай саашанхи хүгжэлтын перспективэнүүдые харанагүй. Даалгагдаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандажа, продукци болгохо гэһэн түүхэй эдые гутаажа, предприятинуудаа тон ехэ гарзада оруулхаһаа гадна, хүн зондоо һайн шанартай эд товар, гэрэй ба ажахын хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ гэһэн эрилтые дүүргэдэггүй тула предприятиингаа нэрэ хүндыень унагаана.

Республикын нютагай промышленностиин, эдеэ хоолой министерствонууд, промкооперациин управлени гаргаһан продукциин шанарые дээшэлүүлхэ зорилгоор бүхы предприятинуудай хүдэлмэриие хододоо хинан шалганагүй, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Партиин XIX съездын директивэнүүд соо «Нютагай Соведүүдэй зүгһөө нютагай промышленностиие ба олзоборилгын кооперациие хүтэлбэрилгэ шангадхаха» гэжэ хэлэгдэнэ. Теэд, манай республикын зарим аймагай гүйсэдкомууд промкомбинадуудта, эдеэ хоолой комбинадуудта болон олзоборилгын артельнүүдтэ анхаралаа ёһо тэдыгээр хандуулна. Жэшээлхэдэ, Зэдын, Закаменай, Заиграйн аймагуудта промкомбинадууд ба артельнүүдэй хэды муугаар ажаллажа байбашье, тус аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд 1952 ондо ба энэ жэлэй түрүүшын һарануудта предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоое заседанинууд дээрээ нэгэшье хэлсээгүй, хүдэлмэриинь һайжаруулха тэһэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалаагүй байха юм.

Мүн иимэ ушар Иволгын ба Баунтын аймсоведэй гүйсэдкомуудай зүгһөө үзэгдэнэ.

Нютагай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын тула хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ гээшэ предприятинуудай партийна болон профсоюзна организацинуудай тон шухала уялга мүн.

Энэ уялгые дүүргэхэ хэрэгтэ партиин айкомууд предприятинуудай партийна болон профсоюзна организацинуудта ёһотой туһаламжа хододоо үзүүлжэ байха ёһотой.

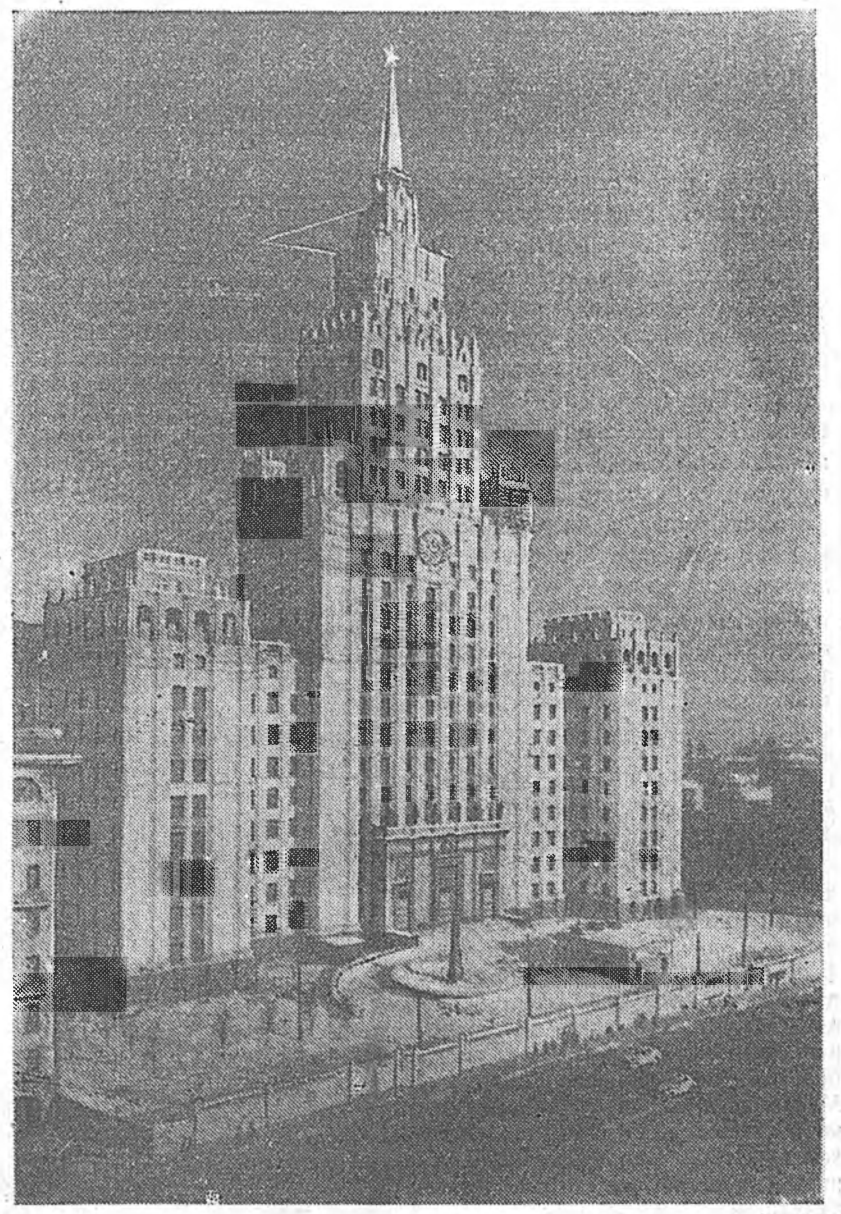
Нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин ба промкооперациин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ба профсоюзна организацинууд түрүүшүүлэй үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ, тэдэнэй дүй дүршэл ба туйлалтануудые бүхы ажалшадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ёһотой. Тиин, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ республикынгаа арад зондо үргэн хэрэглэлэй эд бараа, ажахын хэрэгсэлнүүдые һайн шанартайгаар үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалые хангажа, табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зорилтотой.

МТС-үүд колхозуудтай договор батална

ОДЕССА, февралиин 18. (ТАСС). Областиин машинно-тракторна ба модо хамгаалгын станцинууд договорнуудые колхозуудтай баталжа эхилбэ. Колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые механизацилха хэрэгые саашадань һайжаруулха, түрүү арга методуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ договорнууд соо хараалагдана.

Больше-Мечетнянскэ, Криво-Озерскэ, Великомихайловска ба бусад МТС-үүд колхозуудтай шэнэ договор баталхадаа, газар хахалалгые, ороохото ба бусад культура тарилгые бүрин механизировалхэ гэжэ хараалһан байна. Хэдэн зуу мянган гектар газарта үбһэ ба соломо тармалга механизировалэгдэхэ юм.

Модо хамгаалгын ба машинно-тракторна станцинууд севооборотой полиин захаар ба жалга зубшаһан газарнууд дээрэ 11 мянга гаран гектарта поли хамгаалха модо тариха, 110 сөөрэм бариха юм.



Москва мүнөөдэр. Улаан воротагай дэргэдэхи үндэр шэнэ байшан.
ТАСС-эй фотохронико.

Түрэл орон доторнай

„СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд" гэжэ И. В. Сталинай зохёолдо зорюулагдаһан лекцинүүд

ТАЛЛИН, (ТАСС). Эстонскэ ССР-эй политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүдэй ниитэ городской суглаан үсэгэлдэр эндэ болобо. Тэндэ суглаарагшад «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые ба КПСС XIX съездын шиидхэбэринүүдые ойлгуулан нэбтэрүүлхэ талаар обществын гэшүүдэй зорилгонууд тухай партиин Таллинска горкомой секретарь нүхэр Вадерай элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Һүүлэй үедэ обществын гэшүүд нүхэр Сталинай гениальна зохёолдо ба партиин съездын шиидхэбэринүүдтэ зорюулагдаһан 200 гаран лекци предприятинууд дээрэ, центральна лекторидо ба партийна эдэбхитэдэй семинар дээрэ уншаба.

Элидхэлшэ ба элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд обществын хүдэлмэридэ байһан хэдэн олон ехэ дутагдалнуудые тэмдэглэбэ.

Эстониин компартиин ЦК-гэй секретарь нүхэр Ленцман тус суглаанда хабаадалсаба.

Суглаанда хабаадагшад лекционно-пропагандистска хүдэлмэри һайжаруулха ябадалда зорюулагдаһан шиидхэбэри гаргаба.

Литвагай загаһанай промышленностиин хүгжэлтэ

КЛАЙПЕДА, (ТАСС). Литовско ССР-эй загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй активай суглаан болобо. Республикын загаһанай промышленностиин министр нүхэр Билявичус загаһанай промышленностиин предприятинуудай ба загаһа барилгын колхозуудай үнгэрһэн жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1953 оной зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ.

Советскэ Литвагай загаһанай промышленность саг үргэлжэ хүгжэнэ. 1946 онэйхитой сасуулбал, клайпедска управлениин загаһа барилгын флот 20 дахин ехэ болоо. Энэ үе соо загаһа барилга 40 дахин шахуу ургаба. Загаһа барилгын колхозууд урган бэхижэжэ байна. Загаһа барилгын — моторно станцинуудай судна нуудые хэрэглэн, мүнөө колхознигууд далайда агнана.

Элидхэлшэ ба элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд загаһанай промышленностиин зарим предприятинуудай ба загаһа барилгын колхозуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые тэмдэглэбэ.

Сегежа городой барилга

СЕГЕЖА. (ТАСС). Сегежа Карело-Финскэ ССР-эй залуу городуудай нэгэниинь мүн. Тэрэнэй гоё һайхан панорама вокзалай дэргэдэхи талмайһаа үзэгдэнэ. Целлюлозно-саарһанай комбинадай үндэр хоолойнууд харагдана. Хажуудань олон дабхар гэрнүүдэй, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гоё байшангуудай кварталнууд жэрынэ. Һургуулинууд, үхибүүдэй садууд ба яслинууд, эмнэлгын эмхи зургаанууд хүдэлмэрилнэ.

Сталинска шэнэ табанжэлдэ гэр барилгын хүсэ ехэтэй комбинадай баригдаад хүдэлжэ эхилхэдэ, энэ город ехээр ургаа. Болбосон түхэлтэй үйлсэнүүд республика соохи эгээн һайн культурын байшан, байрын олон гэрнүүд ба ниитын байшангууд, сквернүүд ба газонууд Сегежэдэ томо городой түхэл оруулна.

Нёдондо жэлэй намар тус город сегежскэ округой центр болоо. Ажалшад мартын нэгэндэ ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ түрүүшынхеэ һунгахань.

(ТАСС).

Малажалай хоёр мянга гаран шэнэ байранууд

КИЕВ. (ТАСС). Үнгэрһэн жэлдэ Киевскэ областиин хүдөө ажахын артельнүүд малажалай 2047 байра, 1951 онойхиһоо 258 байра олоор бариба. Колхозууд энэ хэрэгтэ зуун миллион гаран түхэриг гаргашалба.

Областиин хүдөө ажахын артельнүүдтэ мүнөө 918 байра баригдажа байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө малажалай 2063 байра ба силоснэ 300 башни баригдаха юм.

Колхозууд галда шатахагүй байрануудые гол, түлэб хирпиисээр, щулуу ба шлакобетоноор барина.

Эхэ орон, инаг Сталинайнгаа түлөө

Февралиин 22-ой һунгалтын үдэр

Коммунизмын илахын түлөө

ОРЛИК. Субботын үдэшэ. Культурын байшангай үүдэн дээрэ электрын лампочкануудаар гэрэлтүүлэгдэһэн табан хушуу одон улаабхилан харагдана... Тиишэ омог баяртай хүнүүд шанга шангаар дарья табилдан ерэжэ оронод.

Һунгалтада зорюулагдаһан концертын һүүлээр агитпункт соо үбгэд, хүгшэд, залуушуул олон. Тэдэнэр газетэ уншана, шатар табижа тулалданад. Мүн зарим нүхэд «Коммунизмын агууехэ барилганууд» гэһэн зурагай хажууда зогсожо, тэрэниие һонирхон харанад. Культурын байшангай зал соонь танцa захална, фойе соонь ёохор наадан зэдэлнэ.

—Үглөөдэр һунгалта болохонь. Мүнөө ехэ һайндэр,— гэжэ хүнүүд зугаатайгаар хөөрэлдэнэ. Энэншье тон зүб даа. Советскэ хүнүүд нютагайнгаа Соведүүдтэ һунгахадаа, эрхэ сүлөөтэ ажабайдалайнгаа түлөө, түрэл Эхэ оронойнгоо бадаран хүгжэхын түлөө һунгана бшуу.

Энэ үдэшын баяр зугаа һунгалтые угтаһан баяр зугаа байгаа...

Февралиин 22-ой үглөөнэй 6 час болохын урда тээ...

Культурын байшан соо һунгагшад дүүрэн сугларанхай.

Удангүй һунгагшад зал руу уригдана. Һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Аюшеева тобшо үгэнүүдые хэлэжэ, 6 час болохотой адли голосованиие эхилһэн дээрэ соносхобо.

Түрүүшынхид соо 57 наһатай нүхэр Лыгденова бюллетеньнүүдые абаба.

—Бидэ мүнөө һунгалтые түүхэтэ оршон байдалда угтажа байнабди. Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа директивэнүүд баталагдаа. Тэдэнэй ёһоор хүдөө ажахымнай улам саашадаа урган бэхижэхэ, илангаяа колхозууд хурдан түргэнөөр һалбаран хүгжэхэ юм.

Би мүнөө үнэн сэхэ хүбүүд, басагадайнгаа түлөө голосовалхадаа, колхозно байгуулалтын түлөө голосовалнаб,—гэжэ хэлээд, бюллетеньнүүдээ урна руу табиба.

Һүүлээрнь, анхан партизан ябаһан Ш. У. Аюшеев бюллетеньнүүдые абаха зуураа, «Коммунистическэ партиин түлөө, зол жаргалай түлөө һунгахамни»,—гэжэ хэлэбэ.

Дурсагдаһан нүхэдэй һүүлээр бусадшье хүнүүд баяр омогорхолтойгоор гражданска эрхэеэ бэелүүлбэд.

Үдэрэй 11 часта һунгагшад булта голосовалба. Һунгуулиин № 6 участогайхид — аймагай центрын ажалшад ба «Улаан малшан» колхозой гэшүүд сталинска блогой кандидадууд—С. Заяханов, З. Иванова, Б. Мункуев гэгшэдэй түлөө эбтэй эмхитэйгээр голосовалаа.

Һүниин 12 часай һүүлдэ һунгуулиин участково комиссиин гэшүүд голосованиин дүнгүүдые бүридхэбэ. № 6 участок доторхи округуудта дэбжүүлэгдэһэн бүхы кандидадуудай түлөө һунгагшад нэгэн дуугаар голосуудаа үгэһэн байба. Энэ хадаа сталинска блогой шэнэ илалтые гэршэлэн харуулна. Мүн зарим бюллетеньнүүд дээрэ: «Коммунистическэ парти мандаг!», «Коммунизмын илахын түлөө һунгабаб!» гэхэ мэтэ патриотическа үгэнүүд бэшэгдэһэн байгаа.

Мүн тэрэшэлэн «Улаан Шарза», «Улаан-Аха», Кировэй нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта һунгалта ехэ эмхитэйгээр үнгэрөө.

Ахын аймагай һунгагшад февралиин 22-то һунгуулиин урнада бултадаа ерэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө нэгэн дуугаар һунгажа, Коммунистическэ партияа, нүхэр Сталинаа тойрон нигтаар жагсаһанаа үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

Р. Цыбиков.

Политическэ дэбжэлтын оршон байдалда

ТОРИ. **(Телефоноор абтаба).** Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта аймагай ажалшад политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хабаадаа.

Доодо-Ториин һунгуулиин № 9 участогта хамагһаа түрүүлжэ һунгаһан 75 наһатай Виссарион Федорович Иванов иигэжэ мэдүүлбэ:

—Эрхим хүбүүд, басагадаа нютагай органдо һунгаха зол хубитай байһандаа би парти, правительстводоо баяр хүргэнэб.

Удаань Ториин дунда һургуулиин һурагша Дмитрий Колодин һунгахадаа иигэжэ хэлэбэ:

—Би анха түрүүшынхеэ һунгаха байһандаа туйлай ехэ баяртайб, манай советскэ залуушуул Сталинска Конституциин наран доро зол жаргалтай ажаһууна. Манда иимэ зол жаргал асарһанайнь түлөө нүхэр Сталинда баяр хүргэнэб.

—Алцаг тосхоной һунгуулиин № 4 участогта зургаан часһаа урид хүн зон олоороо сугларһан байба. Һунгалтын эхилхэдэ Григорий Бальдиров эгээн түрүүлэн бюллетень абажа һунгахадаа, түрүүшынгээ голосые нүхэр Сталинда үгэнэб гэжэ мэдүүлбэ. Нүхэр Бальдировай удаа Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Долгор Чингеева һунгаба. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

—Би түрүүшынхеэ һунгажа байнаб. Гүрэнэй засагай нютагай органдо анха түрүүшынхеэ хабаадаха болоһондоо туйлай ехээр баясааб. Хони үсхэбэрилгынгөө түсэбые дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ гэжэ оролдохоб. Тиимэһээ 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абаад, тэдээнээ бүрин бүтэнөөр тэнжээхэ гэжэ уялга абанаб.

Үглөөнэй 10 часта һунгуулиин № 1, 7, 8 болон бусад участогуудта һунгалта гол түлэб дүүрээд байгаа.

Үнэн зүрхэнһөө

Шэлэй механизированнэ заводой коллектив нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа угтаба. Завод болбол энэ жэлэйнгээ январиин түсэбые 102 процент дүүргээ. Мүнөө февралиингаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байха юм.

Шэлэй заводойхид амжалтануудаараа омогтойнууд, саашанхи хараа түсэбүүдээ дүүргэхээр зоригжонхойнууд һунгалтануудта ерээ.

Заводой клубай байшан соо эмхидхэгдэһэн һунгуулиин № 21 участогта һүниин 4 часһаа һунгагшад олоороо сугларжа эхилһэн байна.

Һунгалтын эхилхэдэ, заводой үнинэй хүдэлмэришэн Роман Пантелеевич Асеев өөрынгөө Мария һамган Татьяна басаган хоёртоёо ерэжэ, түрүүшээр голосовалаа. «Арадай кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, манай золтой жаргалтай байдалай түлөө, манай амгалан, һайн һайхан ажалай түлөө, Ленин—Сталинай агуехэ партиин түлөө голосовалнаб» гэжэ Роман Пантелеевич бюллетеньнүүдээ урна руу табихадаа үнэн зүрхэнһөө мэдүүлһэн байна.

Нүхэр Асеевэй һүүлээр арбан найматай Николай Никлясов һунгахадаа золтой жаргалтай советскэ залуушуулай түлөө, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой эрхим кандидадуудай түлөө голосовалнаб гэжэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлэһэн байна.

Һунгагшад улам улам олоороо ерэжэ, удаа дараалуулан голосуудаа үгэжэ оронод.

Клубай ба дунда һургуулиин уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд һунгагшадта һонирхолтой концертнүүдые харуулаа.

24 часта һунгуулиин урнануудые нээхэдэ, бюллетеньнүүд дээрэ «Агуехэ Сталин мандаха болтогой!», «Коммунизм тээшэ урагшаа!», «Арадуудай хоорондохи эб найрамдалай түлөө!» гэһэн патриотическа үгэнүүд бэшээтэй байба. Энэ хадаа советскэ хүнүүдэй үнэн зүрхэнэй голос, Коммунистическэ партида, агуехэ Сталинда тэдэнэй хизаарлашагүй дуратай байһанай, коммунизмын хэрэгтэ арадай гүнзэгы этигэлэй гэршэ мүн.

Д. Санжимитыпов.

1953 оной февралиин 22-то Бурят-Монголой ажалшад эрхим хүбүүд, басагадаа нютагай Соведүүдтэ һунгаба



Үглөөгүүр 5 часһаа бага үнгэрэнтэжэ байхада Улан-Удэһээ баруулжаа зурыһан заһамал дардам харгы дээрэ машинаар гарабабди. Газаа харанхышаг. Огторгойн үндэр майханһаа мянга түмэн мүшэд сасаржа, бишыхан нюдэд мэтээр сабшална. Зүгөөр түрэл городоймнай тэр байрануудай, фабрика, заводуудай, һургуулинууд, театрнуудай үшөө хурса галнууд яларжа, бидэнэй аяншалгада һайниие хүсэһэн мэтээр миралзан үдэшэнэ. Мүнөөдэр бүгэдэарадай һайндэр—нютагай Соведүүдтэ һунгалтын үдэр гэжэ һанахадаа, хүн бүхэнэй сээжэ зүрхэн баяр омогорхолоор халингүй яаха гээшэб! Шадаал һаа саг түргэн ошоһой гэжэ һанамаар болохо юм. Хахад час тухай ябажа, Иволгын аймагай центр хүрэжэ ерэбэбди.



Иволга тосхон. (Зүүн гарһаа) һунгагшад Е. Г. Жарникова, Д. Ц. Жамсанов, М. Д. Бобков, Н. Сэнгеев гэгшэд голосовалжа байна.

Иволга тосхон. Шэнээр баригдаһан культурын байшангай шанха ороойдо табан хушуутай одон улаан гэрэлээр яларан, хүн зониие уряалан байхадал гэнэ. Тэрээн тээшэ шэглэһэн хүбүүд, басагад, үбгэд, хүгшэд зүг бүхэнһөө һубарилдан ерэжэл, ерэжэл байха юм. Энэ байшан соо һунгуулиин № 1 центральна участок. Зал доторнь орожо ерэмсээр, бүгэдые угтаһан иимэ лозунг аржына:

—Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша Советскэ Союзай Коммунистическэ парти, Ленин—Сталинай агууехэ парти мандаха болтогой!

Һайндэрэй янзаар шэмэглэгдэһэн уужам клуб дотор ажалшад олоороо сугларанхай. Тэдэнэр засагайнгаа нютагай органуудта эрхим түлөөлэгшэдөө — коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй сталинска блогой кандидадуудые һунгаха гэжэ хүлеэнхэй. Эндэхи ажалшадай өөһэдынгөө дундаһаа һайн дураараа дэбжүүлһэн кандидадууд Социалистическэ Ажалай Герой Будацырен Тугутов, Иволгын МТС-эй директор Иннокентий Васильевич Ильков гэгшэд аймагай Соведтэ, мүн 35 колхознигууд, албахаагшад, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд сомоной Соведтэ һунгагдахаяа байна.

5 час 50 минута. Зал дотор аалидажа эхилбэ. Радиоприёмнигһоо Советскэ Союзай арадай артист Сергей Яковлевич Лемешевэй ирагуу һайхан аялга зэдэлжэ, бүхы суглараһан зоной сэдьхэл хүдэлгэн ингэжэ ханхинана:

Сүлөөтэ Росси,
һайхан орон даа,
Советскэ хизаар,
минии тала дайда...

Уданшьегүй часай стрелкэ зургаа дээрэ, минута, секундануудай стрелкэнүүд арбан хоёр дээрэ хүрэжэ ерэбэ. Һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр П. В. Моисеев бүхы суглараагшадые һайндэрөөр, нютагай Соведүүдтэ һунгалтын үдэрөөр амаршалаад, бюллетеньнүүдые абахыень уряалба.

Сталинска Конституцяар олгогдоһон нангин эрхээ энэ жэлдэ эдлэжэ эхилһэн арбан найматай һунгагша Анна Романовна Зайцева эгээн түрүүлэн һунгалтын бюллетеньнүүдые табиха зуураа, ингэжэ мэдүүлбэ:

—Би 18 наһатайб. Гүрэнэй засагай органуудые һунгаха һунгалтануудта түрүүшынхеэ хабаадалсажа байнам. Ленин—Сталинай партиин түлөө, манай Эхэ оронной улам ехээр һалбаран мандахын түлөө, ажабайдалайнгаа үдэрһөө үдэртэ бүри һайжархын түлөө голосовалнаб.

Мүн энэ үедэ 73 наһатай Дабажит Ринчинова, пищекомбинадай хүдэлмэрилэгшэ Мария Дунаева, гэрэй эзэн эхэнэр Молчанова, Иволгын дунда һургуулиин эхин классуудай багша Галина Аюшеева, нүхэр М. Д. Бобков, Д. Ц. Жамсанов, Е. Г. Жарникова болон бусад удаа удаагаар урна тээшэ ошожо, бюллетеньнүүдээ табина. Тэдэнэр саада ханадань хадаатай байһан ехэ портрет руу эрхэбэшэ инаг урин шарайгаар эрьен харанад. Энэ хүн—мүнөөдэрэй Ленин. бүгэдэндэ зол жаргалта байдал асарагша, коммунизмын агууехэ кораблиин рулиие бата найдамтайгаар баригша мүн. Тэрэнэй арюун нангин нэрые, гэрэлтэ һайхан шарайе һанан ябажа, манай ажалшадай һунгалтада хабаадалсажа байһаниинь элитэ.

Оронго. Аймагай центрһээ саашалхадаа, Улан-Удэһээ Наушки ороһон түмэр зам хүндэлэн гараад, «Улаан Оронго» колхоздо ерэбэбди. Эндэхи һунгуулиин участок колхозой клуб дотор байгуулагданхай. Тэндэ ороходо колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдһаа практикада ерэһэн студентнэр олооро сугларанхай, һунгажа дүүрэһэнэйнгээ һүүлээр шатар, даамһаа эхилээд, элдэб наада зугаа эрхилжэ, соготой хүхюунүүд байбад. Үглөөнэй 7 час 25 минута. Һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ Владимир Михайлович Мантатов һунгалтын ямараар үнгэржэ байһан тухай ингэжэ хөөрэнэ:

—Нютагай Соведүүдтэ һунгалга манай эндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэржэ байна. Бүхы 685 һунгагшадһаамнай 350 гараниинь үглөөнэй 6 часта һунгуулиин участогта сугларанхай байгаа һэн. Нэгэ час хахад үнгэрһэнэй һүүлээр 521 хүн өөһэдынгөө голосуудые үгөөд байба. Эгээн түрүүлэн бюллетень абагшадай нэгэн, республикын суута хонишон нүхэр Цырендоржи Банзаров ингэжэ мэдүүлээ: «Арадайнгаа ажана һайн байхын түлөө, агуухэ Сталин багшынгаа үни удаан сагта элүүр мэндэ ябахын түлөө өөрынгөө голосые үгэнэб». Энэ нүхэр даалгагдаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандадаг. Тэрэнэйнгээ ашаар лэ эрхим амжалтануудые туйлажа, һунгалтын үдэрые угтаба. Жэлэй эсэстэ колхозой олзо хубаарилгын үедэ нүхэр Банзаровай жэшээтэ ажал бодото һайн үрэ дүн үгөө. Тэрэнэй олоһон ажалта үдэрнүүдтэ мянгаад гаран түхэриг мүнгэн, 15 центнер таряан хүртэһэн байха юм. Гадна, нэмэлтэ түлэбэри болгон 12 толгой хони ямаа тэрэ абанхай. Энэ хадаа манай колхознигуудай улам шанга шадалтай боложо байһаниие, колхозоймнай бэхижэжэ байһаниие эли тодоор гэршэлнэ.



Оронго. Һунгагшад Д. Э. Нимаев Б. Ж. Хандажапов хоёр шатар табижа байна.

Жаргаланта. Энэ нютагай «Жаргаланта» гэһэн нэрэнь мүнөө үеын ажабайдалтай яаха аргагүй зүбөөр таараладанхай. Республика дотороо суутай болоһон Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд нютагай Соведүүдтэ һунгалтын үдэрые ажахын ба политическэ тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байба.

Энэ колхозой ажахыда жэл ерэхэ бүри улам үргэнөөр электричество болон механизаци нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Хаа хаанагүй телефон, радиогой утаһанууд оруулагданхай. Һүүлэй үедэ электростанцияа ехэдхэхэһээ гадна, шулуун гараж, хэдэн шэнэ гэрнүүдые, малай байрануудые бодхооһон байха юм. Мүнөө үбэл малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэрэгдэжэ байна. Ерэхэ хабарай тарилгада дутамаггүй хүрэхөөр үрһэнэй фонд байгуулагданхай.

Тус колхозой клубта бидэнэй орожо ерэхэдэ, ехэнхи һунгагшад голосовалһан байба. Зүгөөр клубай дэргэдэ байгуулагдаһан музей руу хүн зон таһалгаряагүй ороно, гарана. Тэндэ табяатай экспонадуудые харагшад ехээр һонирхонод хэбэртэй. Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиһаа практикада ерэһэн студентнэр музейн нэгэ таһалга дотор сугларанхай, хүхюутэй зугаатай ярилдаад. Тэдэнэр энэ колхозой ажахын ба культурна ургалтые харуулһан элдэб диаграммануд, фотомонтажууд болон түрүү хүнүүдэй портредүүдые, амжалта туйлаһанай түлөө колхоздо барюулагдаһан элдэб олон грамотануудые урматайгаар ажагланад. Музейн нүгөө таһалгада оробобди. Эндэ бурядай урдын байдалые харуулһан зурагууд, тэрэ үеын гутал хубсаһа, һаба һуулга, оро дэрэ табяатай байна. 68 наһатай Гургума Сандакова, 72 наһатай Санжима Аюшиева гэгшэд мүнөөдэр һунгалтада хабаадалсаһанайнгаа һүүлээр музейн энэ таһалгада орожо ерэбэ. Энэ таһалгын зүүн хойто буланда байһан үхэг, модон уур, мунса хараха зуураа, эдэ нүхэд урданайнгаа гашуудалта мунхаг үе ба мүнөөнэй шэнэ, һонин сэнгэлиг ажабайдал хоёрые һанаандаа зэргэлүүлэн үзэнэд. Үнэхөөрөө үдэр һүни хоёр мэтэ тад ондоо байна бшуу!

Загастай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин байшангай дэргэдэ үлгөөтэй томо репродукторһаа Улан-Удын дикторэй абяан бурят-монгол хэлэн дээрэ соностожо байба. «Коммунизм тээшэ, урагшаа» гэһэн темэтэй литературно-хүгжэмтэ һонирхолтой дамжуулгада оролсоһон иимэ дуунай аялга ханхинажа эхилбэ:

Алдарта Байгал,
арюухан далай
Бурядайм баярые суурхажа
байнаш.
Ангарстройн гайхамшаг галай
Суранзан хүсэндэнь долгилон
байнаш...

Эндэхи һунгуулиин участогта ороходомнай, бүхы 382 һунгагшадынь үглөөнэй 8 час 30 минутада голосовалжа дүүргэһэн байба. Дунда һургуулиин багшанар Н. М. Бурушкина, А. Н. Сомова гэгшэдэй хүтэлбэри доро үхибүүдэй уран һайханай самодеятельностиин концерт болоно. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл тухай, хүсэн түгэс Советскэ Арми тухай, Эхэ орон тухай шүлэг, дуунууд соностоно. Һүүлээрнь Сергей Михалковой «Би гэртээ хариха хүсэлтэйб» гэһэн пьесэһээ отрывок, украин арадай «Гопак» гэжэ танец, бурят-монгол арадай ёхор наадагдаба.

Энэ үедэ һунгалтын участогай газаагуур нохой дахуулһан, буутай үбгэн үзэгдэбэ. Һунгуулиин участково комиссиин гэшүүн Иосиф Еремеевич Тугутов сонхоор хаража:

—Энэмнай ангуушан Пурбо Батуев гээшэ. Хүдөө тээшээ гараханьлэ аа гү. Бидэнээр хамта һуугааша колхозой зоотехник Намсарай Очирович энэ нүхэрэй ажалые ехэл һайшаадаг юм. Тиигэншьегүй яаха гээшэб, энэ үбгэн дүтэ шадарай шононуудые дууһыень хюдаа бшуу, —гээд энеэбхилэн хөөрэнэ.



Загастай. Дунда һургуулиин һурагшад М. Нимажапова, О. Амоголонова һунгагшадта хатар наада харуулжа байна.

Өөһэдынгөө үнэн сэхэ хүбүүд, басагадай түлөө голосоо үгэһэн һунгагшад ингэжэ амарна, сэнгэнэ. Загустайһаа саашалжа, Новоселенгинск, Тамчын сомоной «Социализм», Шанаагай Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта ерэхэдэмнай, бүхы ажалшад һунгажа дүүргэһэн байба. Бүгэдэарадай һайндэр—нютагай Соведүүдтэ һунгалтын үдэрые хаа хаанагүй колхозно таряашад, албахаагшад, хүдэлмэришэд тон ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр ба хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэбэ.

...Һүниин 12 час. **Селендумын** һунгуулиин № 26 участогта урнануудые уудалжа, бюллетеньнүүдые бүридхэлгэ ба голосуудые тоололго эхилбэ. Һунгалтада хабаадалсаһан энэ участогай 917 хүн бараандаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосоо үгэһэн байба. Тиимэ болохолоороо, аймагай Соведтэ дэбжүүлэгдэһэн Селендумын долоон жэлэй һургуулиин багша Лукерья Федоровна Мордовская, сомоной Соведтэ дэбжүүлэгдэһэн 11 нүхэд бултадаа нэгэн дуугаар һунгагдаһан боложо тодорхойлогдоо. Һунгалтын бюллетеньнүүд дээгүүр манай арадай һанал бодолые элирхэйлһэн элдэб һонин бэшэгүүд аржылдана. Жэшээлхэдэ, нэгэ бюллетень дээрэ—«Инаг эсэгэ Сталинай түлөө дуугаа үгэнэб», нүгөөдэ дээрэнь—«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал мандаха болтогой!», «Эхэ оронойнгоо улам һалбаран бадархын түлөө» гэжэ бэшээтэй байна...

Эдэ бүгэдэ хадаа Ленин—Сталинай партиие, Советскэ правительствые манай арадай тойрон, нигта жагсаалтай байһаниие баһа дахинаа эли тодоор харуулба.

Текстнь **Ч. Намжиловай**,
Фотонь **А. Мантаевай.**

Галуута-Нуурай шахтануудта

Һунгуулиин № 31 Шахтинска, № 32 Стройплощадска участогуудта үшөө һүни байхада Галуута-Нуурай руднигай шахтёрнууд олооро сугларжа эхилээ.

Үглөөнэй эгээ 6 часта һунгуулиин № 31 шахтинска участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. Я. Нодальман бүгэдэарадай һайндэрөөр дашарамдуулан һунгагшадые амаршалаад, голосуудаа үгэжэ эхилхыень тэдэниие уриба.

Духовой оркестр Советскэ Союзай Гимн наадана. Энэ участогта новалоотбойщик-стахановец Василий Ефимович Судомойкин түрүүлжэ голосовалхадаа, советскэ оронойнгоо улам хүсэтэй болохын, эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө бүри оролдолготойгоор ажаллаха байһанаа мэдүүлээ. Удаань стахановецууд нүхэд Дзюбенко, Айсуев болон бусад олон шахтёрнууд һунгаха гэһэн нангин эрхэнүүдээ бэелүүлжэ оробод.

Һунгуулиин № 32 Стройплощадска участогта 105 наһатай Татьяна Васильевна Черных түрүүгээ голосовалхадаа ингэжэ хэлэбэ:

—Манай орон дотор үбгэд, хүгшэдшье һаа, граждании бүхэн айхабтар ехэ хүндэтэй. Би хэдышье үндэр наһатай болоо һаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын халуун анхаралаар хүреэлэгдэнхэйб. Эдэ бүгэдынгөө түлөө манай багша нүхэр Сталинда халуун баясхалан хүргэнэб.

Үдэрэй 3 часта эдэ участогуудай һунгагшад бултадаа шахуу голосовалаад байба.

Ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа, шахтёрнууд һунгалтануудай үдэрые угтаба. Горно мастернууд нүхэр Ахменевэй, нүхэр Раевай бригаданууд һунгалтануудай хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэээ. Февралиин 22-ой үдэр эдэ бригаданууд даалгабариһаа гадуур 100 тонно нүүрһэ малтаба.

П. Хантаев.

Ажалай амжалтануудаар

Улан-Удэ городой Пригороднэ районнохи һунгуулиин № 6 участогта һүниин 2 часһаа модоной заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшад сугларжа эхилбэ. Тэдэнэр коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэхын, гражданска эрхэнүүдээ бэелүүлхын тулада эндэ ерэһэн байнад.

Улан-Удын городской Соведэй, Пригороднэ районно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар энэ участогта ородог округуудһаа БМАССР-эй Элүүрые хамгаалха министр Вера Ринчиновна Баянова, заводой стахановецууд Мария Ивановна Трофимова, Мэдэгма Содномовна Дарижапова, модохюрөөдэлгын түрүү цехын начальник Василий Фадеевич Алексеев гэгшэд дэбжүүлэгдэһэн байгаа.

Үглөөнэй 6 час болотор зал соо залуушуул танец наадаа. Һунгалтын эхилхэдэ участогта 200 шахуу хүн сугларжаад байба.

Һунгагшадай эгээн наһажаалынь болохо, 92 наһатай Анна Георгиевна Векшина түрүүлжэ голосовалаа.

Мүнөө жэлдэ арбан найматай болоһон басаган Нина Михайловна Федосеева голосовалхадаа, «Агуу ехэ Сталинай түлөө, Эхэ оронойнгоо түлөө, Эб найрамдалай түлөө голосовалнаб. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ эсэгэмни баатарай үхэлөөр байлдаанай газарта үхэһэн байна. Манай гэр бүлэ парти ба правительствын халуун анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Һүүлээрнь, һунгалтануудай урда үдэр халаанайнгаа даалгабари 150—200 процент дүүргэһэн нүхэд Чернобровкин, Воробьев, Менязев, Шешукова, Чебунина болон бусад голосовалһан байна.

8 час болоод байхада 3-дахи халаанда хүдэлмэрилһэн һунгагшад С. А. Коноваленко, Н. Г. Ермолаева, Пригороднэ районой Соведэй депутадта кандидат Мария Ивановна Трофимова болон бусад ерэжэ, голосуудаа үгөө. Рамшигуудай бригадир комсомолец С. А. Коноваленко голосовалхадаа ингэжэ мэдүүлээ: «Һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа, минии хүтэлбэрилдэг бригада хоёр һарынгаа түсэб февралиин 19-дэ дүүргээ һэн, мүнөө үдэр халаанайнгаа даалгабари 170 процент дүүргээбди. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосоо үгэхэдөө, намайе хүмүүжүүлһэн Ленин—Сталинай партиин түлөө голосовалнаб. Эхэ оронойнгоо түлөө саашадаа бүри оролдосотойгоор хүдэлмэрилхэб».

Үдэрэй 11 час 30 минутада участогай һунгагшад бултадаа голосовалаад байгаа.

Д. Аюшеев.

Агуу ехэ эрхээ бэелүүлбэ

Үглөөнэй 6 часһаа холо урда һунгуулиин № 18 участогта судноз аһабарилгын хүдэлмэришэд ба албахаагшад сугларба. Тэдэнэй дунда үбгэд, хүгшэд ба залуушуулшье бии.

Голосованиин үшөө эхилээдүй байхада зуу гаран һунгагшад участогта ерэһэн байба. Уданшьегүй һунгалта эхилбэ.

Мүнөө жэлдэ 18 наһа хүрэһэн залуу хүдэлмэришэ-стахановец Виктор Ковалев түрүүшын бюллетень абаад, урна руу хэхэдээ ингэжэ хэлэбэ: — Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосоо үгэхэдөө, Эхэ оронойнгоо улам саашадаа һалбаран мандахын түлөө голосовалнаб.

Эдэ үгэнүүд Виктор Ковалевой үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн үгэнүүд мүн. Виктор Ковалев судно-заһабарилгын заводто молотобойцоор хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, өөрынгөө мэргэжэлые үдэр бүри дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, комсомолец-стахановец Виктор Ковалев январь һарынгаа түсэбые 203 процент дүүргэһэн байна. Мүн февраль һара соо нормоё 150—200 процент үдэр бүри дүүргэнэ. Эрхим түрүү ажалаараа Виктор Ковалев заводойнгоо хүдэлмэришэдэй дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

—Һунгалтануудай үдэр манай орон дотор бүгэдэарадай һайндэр мүн. Би үндэр наһатай болобошье, бэшэнһээ хожомдонгүй гражданска эрхээ бэелүүлбэб. Манай агуу ехэ советскэ ороной ажалшадай ажаһуудалай улам һайн һайхан болохын түлөө голосоо үгэбэб,—гэжэ 66 наһатай Антонина Дмитриевна Казакова хэлэбэ.

Тэрэнэй үхибүүд мүнөө бултадаа эрдэм һургуулитай болонхой. Нэгэ хүбүүниинь инженер, нүгөөдэнь бухгалтер юм.

Участогта улам олооро һунгагшад ерэнэ. Энэ участогай һунгагшад һунгалтануудта айхабтар эмхитэйгээр хабаадалсажа, үшөө үглөөнэй 10 часта тэдэнэй 70 процентнь голосовалһан байба.

Б. Шатонов.

Залуу һунгагшын үгэ

Үглөөнэй 6 час дүтэлжэ байба. Һунгуулиин № 3 участогай амаралтын комнато соо нилээд олон һунгагшад сугларанхай.

Уданшьегүй һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Иванов һунгагшадые бүгэдэарадай һайндэрөөр амаршалаад, һунгалтын эхилһэн тухай соносхобо.

18 наһа һаяхан хүрэһэн залуу һунгагша Инна Ноженкова хамагһаа түрүүн бюллетеньнүүдые абаад голосовалха зуураа, ингэжэ мэдүүлбэ:

—Би энэ жэлдэ 18 наһа гүйсөөб. мүнөө № 7 һургуулида ажаллажа байгаад, үдэшын һургуулида һуранаб. Мүнөөдэр — һунгалтын үдэр минии наһанда мартагдашагүй баярай үдэр болоо. Сталинска Конституцяар олгогдоһон эрхээ эдлэн, арадай үнэн хүбүүн Исай Черняковичи Черняковой, эрхим басаган Мария Михайловна Мададаевагай түлөө голосоо угаа ехэ баяртайгаар үгэнэб. Эдэ эрхим нүхэдэй түлөө голосоо үгэхэдөөшье Эхэ оронойнгоо түлөө, Коммунистическэ партиингаа түлөө һунгабабди.

Һунгагшад таһалгаряагүй һубарилдан, урна руу бюллетеньнүүдые табинад.

Үглөөнэй 10 часта һунгуулиин № 3 участогай һунгагшадайнь 70 гаран процентнь голосуудаа үгэһэн байба.

Р. Чимитдоржиева.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ

☆ ☆

А. КОНСТАНТИНОВ,
КПСС-эй Городской райкомой секретарь.

☆ ☆ ☆

«Манай кадрнууд бултадаа, хэншье илгаагүй бултадаа, өөһэдынгөө идеологическа хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө хүдэлхэ, ажабайдалһаа таһаран гээгдэхэгүйн ба партиин зорилгонуудые дүүргэжэ шадаха байхын тула партиин политическэ баян дүй дүршэлые шудалха уялгатай» гэжэ партиин Центральна Комитедэй хүдэлмэриин тухай партиин XIX съезд дээрэ хэлэн тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Г. М. Маленков хэлэһэн байгаа.

Улан-Удын Городской районой партийна организаци энэ заабарине хүтэлбэри болгон, коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайжаруулхын тулада горьтойхон хүдэлмэри хэжэ байна.

Мүнөө үедэ район доторнай хамта 259 кружок, политһургуули ба теоретическэ семинарнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдээндэ районой партийно-советскэ эдэбхитэд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, коммунистнууд ба комсомолецууд хабаадуулагдана. Марксистско-ленинскэ теориие шудалхаяа манай кадрнуудай тон ехээр хүсэжэ байһаниинь элеэр харагдана. Энэ жэлдэ философи, политэкономи шудалагшадай тоо урдандонойхиһоо һураггүй олошороод байна. Мүнөө философи шудалха 7 кружок, политическэ экономи шудалха 10 кружок, мүн философёор 7 ба политэкономёор 2 семинар хүдэлмэрилнэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, теоретическэ бэлэдхэлэйнгээ талаар коммунистнуудай, манай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй улам ургажа байһые гэршэлнэ.

Партийна һуралсалай системэдэ КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёолые үнгэрэгшэ жэлэй декабриин хоёрдохи хахадһаа үзэжэ эхилһэн байна. Зарим партийна организацинуудта кружогууд болон политһургуулинууд, теоретическэ семинарнууд шэнээр эмхидхэгдээ.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайнаар хүтэлбэрилхэ, кружогуудай болон политһургуулинуудай занятинуудые идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ хэрэгтэ олон партийна организацинуудай, пропагандистнуудай зүгһөө саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Педагогическа институтдай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн нүхэр Вейцманэй хүтэлбэрилдэг, мединститутдта нүхэр Шатиловай хүтэлбэрилдэг философиин семинарнуудай занятинууд идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Семинарта хабаадалсадаг научна хүдэлмэрилэгшэд тусхай темэнүүдээр элидхэл бэлэдхэжэ, семинарай занятинууд дээрэ хөөрэжэ үгэдэг, һүүлдэнь тэрэниие үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ болодог юм. Гадна, энэ хоёр институтдай 30 гаран научна хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ һуралсана.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэ «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёолые шудалха семинарай заняти мүн лэ һайнаар үнгэргэгдэнэ. Семинарта һуралсадаг хүдөө ажахын министр нүхэр Дубровский, финансын министрын орлогшо нүхэр Ильин ба бусад занятинуудтаа һайнаар бэлэдхэдэг, эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Мүн Элүүрые хамгаалгын министерствын партийна эхин организацида эмхидхэгдэһэн кружогой һурагшад партиин XIX съездын материалнуудые муу бэшээр шудална. Тус кружогой пропагандист нүхэр Андресюк занятидаа һайнаар бэлдэжэ ерээд, һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, занятинуудаа удха һайнтайгаар үнгэргэдэг пропагандистнууд олон.

Гэхэтэй хамта, коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхидхэхэ хэрэгтэ зарим партийна организацинуудта горьтойхон дутагдалнууд бии байна. Нэгэ зарим пропагандистнууд занятинуудтаа хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ, тэдэнэй идейнэ хэмжээндэ ямаршье анхарал хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, уполминзагай партийна организациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогой пропагандист нүхэр Бодараев партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Маленковой хэлэһэн элидхэлэй нэгэдэхи бүлэгөөр заняти үнгэргэхэдөө, номоо хаража уншаад лэ дүүргэһэн байна. Элидхэлэй удхые шагнагшадта тодо һонороор ойлгуулжа үгөөгүй, материалайнгаа идейнэ удхые тайлбарилаагүй. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ артелиин парторганизациин пропагандист нүхэр Сущев февралиин 6-да занятидаа бэлдэнгүйгөөр ерэһэн тулада, хоёр час үнгэргэхын орондо занятияа оройдоо 20 минута соо хэһэн байна. Горкомхозой, аптекоуправлениин, «механлидай» ба бусад зарим предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудта һурагшадай суглараагүй дээрэһээ гү, али пропагандистын бэлэдхэлгүй ерэһэн дээрэһээ занятинууд хэдэн дахин хойшолуулагдаа. Дурсагдаһан парторганизацинуудай секретарьнууд нүхэд Степанов, Малых, Санковец коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайнаар эмхидхэхын түлөө һаналаа багаар табина. БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи физкультурын ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хабалов, «Бурмонголлес» трестые эрхилэгшэ нүхэр Шатилов гэгшэд семинарска занятинуудтаа оройдоо байлсадаггүй юм.

Политическэ бэлэдхэлээ бэеэ даагаад дээшэлүүлдэг нэрэ зүүгээд, үнэндөө марксизм-ленинизмые шудалдаггүй коммунистнууд бии. «Механлит» заводой директор нүхэр Бурдов «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёол соо хэлэгдэһэн шухала асуудалнуудай нэгыешье һайнаар мэдэхэгүй байба. Оперо ба баледэй театрын директор нүхэр Михайловский, горпромкомбинадай директор нүхэр Хацанов гэгшэд тус зохёолые үшөө шудалжа эхилээдүй байһаар.

Партийна пропагандын идейнэ хэмжээн ехэнхидээ пропагандистнуудһаа, тэдэнэй теоретическэ ба методическа бэлэдхэлһээ дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ. Пропагандистнадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые өөрөө һайнаар шудалха, методическа ехэ дүй дүршэлтэй байха зэргэтэй. Энэ эрилтые хараадаа абалсан, партиин районно комитет, партийна эхин организацинууд пропагандистска кадрнуудые бэхижүүлхэ, кружогуудай, политһургуулинуудай, семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр теоретическэ бэлэдхэлтэй хүнүүдые томилхо хэрэгтэ анхарал хандуулһан байна. Манай Городской район дотор 250 гаран хүн пропагандистска хүдэлмэридэ хабаадуулагданхай. Тэдэнэй дунда партийна ба советскэ хүтэлбэрилэгшэд, дээдэ ба дунда һургуулинуудай багшанар бии.

Пропагандистнуудай теоретическэ, методическа бэлэдхэлые саашадань дээшэлүүлхэ гээшэ шухала хэрэг мүн. Һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо пропагандистнуудтай 6 семинар үнгэргэгдөө. Тэдэ семинарнуудые теоретическэ бэлэдхэл ехэтэй коммунистнууд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ ба дунда һургуулинуудай багшанар үнгэргэһэн байна. Гэхэ зуураа, эдэ семинарнуудые үнгэргэхэ хэрэгтэ баһал дутагдалнууд ушарна. Зарим пропагандистнууд ямаршье шалтагаангүйгөөр лекцидэ ерэнэгүй, семинарска занятинуудта байлсанагүй.

Эдэ дутагдалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, партиин Городской райком партийна пропагандые район дотороо үшөө гүйсэд һайжаруулжа шадаагүй байна. Зарим парторганизацинууд коммунистнуудай политическэ һуралсалда ёһотой анхарал хандуулнагүй, пропагандистнуудай хүдэлмэриие саг үргэлжэ хүтэлбэрилнэгүй, тэдэнэртэ зохистой туһаламжа үзүүлнэгүй.

Идеологическа хүдэлмэриие тоохогүй ябадал болюулжа, коммунистнуудай идейно-теоретическэ бэлэдхэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гээшэ парторганизацинуудай тон шухала зорилго мүн гэжэ партиин XIX съезд заалһан байна.

Тиимэһээ партийна гэгээрэлэй бухы звенонуудтахи хүдэлмэриие хододоо хинан шалгажа байха, пропагандистнуудта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ гээшэ районно партийна организациин шухала зорилго болоно. Тэрээнтэй хамта идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын түлөө коммунистнуудай өөһэдынь харюусалгые улам ехэ болгохо, кружогуудай ба политһургуулинуудай занятинуудай идейнэ хэмжээндэ саг үргэлжын анхарал хандуулха тон шухала.

МОДО БЭЛЭДХЭЛЭЙ ГРАФИГЫЕ ҮДЭР БҮРИ ДҮҮРГЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

☆ ☆ ☆

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллая

Манай Хандагатайн леспромхоз советскэ түрүү техникээр жэл ерэхэ тудам улам олоор хангагдана. Энэ техникые шудалһан хүнүүдшье олоор ургана.

Би табан жэл соо КТ—12 маркын трактор жолоодожо ябаха зуураа, һара бүриингөө, жэл бүриингөө даалгабариие ходоодоо дүүргэдэг байнаб. Энэ үе соо 50 мянга шахуу кубометр модо таллуулааб.

Стахановска һарын үе соо модо таллуулха даалгабаряа үдэр бүри 150 процент дүүргэхэ социалистическэ уялга абааб. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бухы хүсэ, шадабаряа гарган ажаллажа байнаб.

КТ—12 маркын тракторааp модо таллуулхадаа ехэ бүтээсэ яажа туйладаг байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэй байнаб.

Нэн түрүүн ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэриин үдэрые хүсэдөөр ашаглаха тухай анхарал ехээр табидагби. Тракторайнгаа хойноһоо техническэ харууһа зүбөөр, хаһа саг соонь хэдэгби. Тракторай моторой хүдэлмэриие саг үргэлжэ ажаглан, бишыханшье дутуу элирүүлбэл, тэрэниие түргэнөөр зайсуулдаг байнаб. Эдэ бүгэдын ашаар тракторай эбдэржэ зогсохо ушар гарадаггүй.

Тракторaa заводилхын тулада, үлүү саг гээхэгүйн тулада тэрэнээ моторойнь хүрөөгүйдэ удаадахи халаанайнгаа трактористда дамжуулан үгэдэг заншалтайбди. Тракторaa бэе бэедээ дамжуулан үгэхэдөө тэрэнээ һайнаар шалган хаража үзэдэг байнабди.

Модо таллуулжа байхадаа тракторайнгаа эрьесые дээшэлүүлхые оролдодогби. Тиихэдээ модоной мултаржа гээгдэхэгүйн тулада модоёо тракторта бүхөөр шагтагалхын хойноһоо ажаглаха шухала байна. Хэрбээ тракторист прицепщик хоёрой барисаатай һайнаар хүдэлмэрилбэл, тракторай эрьесэ ниилээд дээшэлхэ байна.

Тракторай ашаа сэхэдүүлхэгүй, модо жүдхэжэ ябахадань зуг заг гүүлхэгүй хэрэгтэй. Модо таллуулха тракторна харгые түгэсэг, унаһан модон гэхэ мэтэһээ сэбэрлэхэ гээшэ ехэ удхашанартай юм. Тиимэһээ модо таллуулгын харгынуудые сэбэрлэхэ хэрэгтэ модо бэлэдхэлэй мастернууд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй.

М. Беляев, тракторист.

Залуу модошоной амжалта

Хандагайн леспромхоздо модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүн Сергей Соктоев модоной гэшүүһэ сэбэрлэлгын үдэрэйнгөө нормые 150 процент дүүргэнэ. Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэрэйнгөө даалгабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Мүнөөшье амжалтатайгаар ажаллана. **И. Андреев.**

Леспромхозой гээгдэлые усадхаха

Намар-үбэлэй сезондо модо бэлэдхэхэ түсэбөө Шулуутайн леспромхоз муугаар дүүргэжэ байһан зангаараа. Февралиин 25-най мэдээгээр, энэ леспромхоз модо шэрэлгээр сезонно түсэбөө 69 процент, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 46 процент, февралиин түсэбые 68 процент дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн ассортиментын талаар түсэбэй дүүргэлтэ тон хангалтагүй. Руднигуудай тулгада хэрэглэгдэдэг модо бэлэдхэхэ түсэбэй минил 14 процент дүүргэгдэһэн байгаа һаа, пиловочник ба түлеэ бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Юун дээрэһээ энэ леспромхоз гээгдэлдэ ороо б гэхэдэ, ажалай эмхидхэл муу байна, машина зэмсэгүүд муугаар ашаглагдана.

Энээниие доро дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Брянь гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктда (начальнигынь нүхэр Шелехов) унагааһан модо сортолон тайраха агрегат тодхогдонхой юм. Теэд ажалай нормын ба түлөөһэнэй буруугаар тогтоогдоһон дээрэһээ энэ хүдэлмэридэ ябаха дуратайшуул олдоногүй. Тиихэдэнь леспромхозой ба модо бэлэдхэлэй участогай техническэ нормировщигууд энэ асуудалые гуримшуулхын орондо, харин контородоо һуужа байдаг. Складайнь талмайн бага дээрэһээ хүдэлмэришэдэй ажаллахада хабшуу, таарамжагүй байдаг. Гадна, хүдэлмэришэд зүбөөр хубаарилан табигдаагүй. Хүдэлмэришэдэй 25 процентнь гар зуурай ажалда ябана. Тэрэ мүртөө ажалай түлөөһэ буруугаар тогтоожо, гол хүдэлмэридэ ябагшадынь гар зуурай хүнгэн хүдэлмэридэ ябагшадһаа бага салин хүлһэ абана.

Ажал эмхидхэлгын шэнэ дурим тус леспромхоздо ехэ удаанаар нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Леспромхозой 27 нүүдэл электростанциин оройдоол 12—13-нь хүдэлмэрилнэ. Тэдэншье хүсэдөөр ашаглагданагүй.

Хүдэлмэриие түсэблэлгэ леспромхоздо муугаар табигданхай. Модо бэлэдхэлэй ба мастерска участогуудта һарадаа 2—3 түсэб (оперативна, гол, нэмэлтэ гэхэ мэтэ) эльгээгдэнэ. Тиимэһээ участогуудай хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй алининь хүтэлбэри болгохоёо мэдэнэгүй. Хүдэлмэришэдые саг соонь зөөдэггүйһөө боложо, тэдэнэр ажалдаа орой гаража, үдэр соо минил 5—6 час хүдэлмэрилдэг байха юм.

Техникэдээ гамгүйгөөр хандаха ябадал үзэгдэнэ. Электрическэ кабельнуудай газар дээгүүр татагдадаг дээрэһээ, тэдээн дээгүүр тракторнууд гаража таһална. Модоной штабель тээшэ ошохо зам заһадаггүйһөө шалтагаалан автомашинануудай эбдэрдэг ушар олон гарана. Запасной частьнуудые гаргашалалга, механизмуудай хүдэлмэри бүридхэгдэнэгүй.

Леспромхоздо ажалай түрүү метод нэбтэрүүлэгдэнэгүй.

Шулуутайн леспромхоздо зохихо гурим тогтоожо, тэрэниие гээгдэлһээнь гаргаха шууд хэмжээнүүдые «Бурмонголлес» трестын хүтэлбэрилэгшэд түргэнөөр абаха зэргэтэй.

В. Васильев.

Колхоз бүхэн түсэбөө дүүргэхэ ёһотой

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон колхозниигууд-сезонниигууд модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргэхын тулада оролдосотой һайнаар ажаллажа байна.

Хандагайн леспромхоздо модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ябажа байһан Хориин аймагай «Родник» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые февралиин 15-да 119 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур 2000 кубометр модо бэлэдхэхэ социалистическэ уялга абанхай. Мүнөө тэдэнэр үдэрэйнгөө даалгабаринуудые хоёр дахинһаа доошо бэшэ дүүргэнэ.

Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд энэ леспромхоздо хүдэлмэрилхэ зуураа, сезонно түсэбөө февралиин 15-да дүүргээ. Мүнөө шэнэ уялга абаад, эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Гэхэ зуура, Түнхэнэй, Хориин аймагуудай олон колхозууд модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргээгүй байһаар. Энэнэй шалтагаануудай нэгэн гэхэдэ, эдэ аймагуудай зарим колхозууд модо бэлэдхэлдэ колхозниигуудые хаһа саг соонь эльгээгээгүй байха юм.

Түнхэнэй аймагай колхозууд модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ 46 хүниие дутуу эльгээнхэй.

Модо бэлэдхэлдэ байһан колхозниигуудай ажал хүдэлмэриие Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой тон һулаар хүтэлбэрилдэг байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Аймагай колхозууд леспромхоздо 29 хүниие дутуу эльгээнхэй. Колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд хүнүүдээ хүсэдөөр эльгээгээбди гэжэ хуурмаг мэдээ аймгүйсэдкомдо үгэдэг юм. Теэд аймсоведэй гүйсэдком эдэ хүтэлбэрилэгшэдтэ хамаагүйгөөр хандадаг, модо бэлэдхэлдэ хүдэлмэришэдые эльгээхэ түсэб дүүргэхэ хэмжээ абанагүй. Жэшээлхэдэ, «Гигант» колхозһоо 11 хүнэй орондо 3, «Пламя» артельһээ 13 хүнэй орондо 5 хүн модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Модошодой ажал муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ олон колхозниигууд нормоёо дүүргэнэгүй.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд хадаа хүдэлмэришэдые гаргаха түсэбые дүүргэхэ хэмжээ абажа, колхоз бүхэнэй сезонно түсэбөө дүүргэлгэ хангаха зэргэтэй.

К. Халбаев.

Малай фермэнүүдые томодхохо тухай

Энэ табанжэл соо республикын колхозуудай малшадай урда тон ехэ зорилгонууд табигдана. 1953 оной түсэбөөр, бухы түрэлэй мал олон мянган толгойгоор олошоруулагдаха, һаамхай үнеэн бүриһөө һаалга 48,4 процент, хониин бүриһөө нооһо хайшалалга 40 процентһээ доошо бэшээр ургаха ёһотой.

Малажал хүгжөөхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула республикын колхозууд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхадаа гадна, саашадаа ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилгые хараадаа абалсан, малай типовой байрануудые олоор барина ёһотой байна.

Үнгэрһэн жэлдэ манай республикын колхозууд малай байрануудые яһала олоор баряа. Гэхэ зуура, энэ хэрэгтэ гараһан ехэхэн дутагдал юуб гэхэдэ, тэдэ байранууд мүнөө сагай малажал эрхилгын эрилтэнүүдые хангажа шаданагүй. Баригдаһан байрануудта электрын хүсөөр үнеэдые һааха, тэжээл буйлуулха, малай наг шэбхэ гаргаха, үбһэ тэжээл зөөхэ, малые уһалха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые механизацилха аргагүй байдаг. Юундэб гэхэдэ, типовой байранууд бэшэ, харин олонхи ушарта хуушанай далнууд баригдадаг байна. Зарим хүтэлбэрилэгшэд малые нөөхил хуушанайнгаа харууһалха аргаар — үбэлдөө адуулха, үбһэ тэжээл малай хүл дорониь хаяжа эдюулхэ, үнеэдые тугалдань хүхүүлжэ һаалгаха ябадал баримталдаг байһаар. Мүн үбэлжэлгэдэ дээрээ ортоходоо малай байрануудые сомоһон үбһэндэ, уһалууридань дүтэхэнэ барижархёод лэ, 3—4 колхозниигуудай һууха гэрхэниие хажуудань табижархидаг ушарнууд али олон гарадаг.

Мүнөө олонхи колхозуудай малнууд хэдэн олон газарта бага бага бүлэгөөр үбэлжэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой мал 92 ондоо газарта, мүн энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой мал 89 ондоо, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой мал 78 ондоо, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой мал 53 ондоо газарта байрлана. Мүн иимэрхүү баримтанууд олон колхозуудта үзэгдэнэ.

Мүнөө олонхи колхозуудта сабшалангай газар һайжаруулжа, үбһэ ехээр абаха, мүн бэшэшье бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл горьтойгоор бэлэдхэхэ арга боломжонуудай бии байхада, малнуудые олон газарта байлгаһанай хэрэггүй.

Малай фермэнүүдэй олон газарта байһан дээрэһээ тэндэ хүдэлмэрилхэ хүнүүд нилээд олоор хэрэгтэй болодог. Тиихэдэ олон фермэнүүдтэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдтэ кино харуулха, тэдэнэртэ эд бараа наймаалха, медицинскэ туһаламжа үзүүлжэ байха, һуралсал эмхидхэхэ гэхэ мэтын культурна болон ажаһуудалай условинуудые байгуулхань колхозой правленидэ бэрхэтэй байдаг. Мүн малажалай фермэнүүд олон газарта байхадаа, тэндэхи ажалые колхозой правлениин эмхидхэхэ, хиналта шалгалта хэхэ хэрэг хүндэ болодог юм. Жэшээлхэдэ, фермые даагша ажалаа һайнаар шэнжэлхэ, бодотоор түсэблэжэ байха ёһотой аад лэ, олон газарта байһан бухы гүүртэ, отарануудаар ябаһаар байтараа хамаг сагаа баража, олонхи ушарта минил ябадаг хүн болошодог байна. Баһа малай тоо толгойн, тэрээнһээ абтаһан продукциин, малшадай хэһэн ажалай тоо бүридхэлые нарииннаар хэжэ байхань бэрхэтэй боложо, энэ ушарһаа һү, тоһон үрилтэ, хулгайлалгада ородог, ажалта үдэр үлүүгээр гаргашалагдадаг гээшэ.

Ниитын малажалые хуушанай, гээгдэнги аргаар эрхилэлгые областной XVII партийна конференци буруушаагаа һэн. Малажалай фермэнүүдые томодхохо тушаа XVII областной партийна конференциин шиидхэбэринүүдые республикын партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд энэ жэл зоримгойгоор бэелүүлжэ эхилхэ ёһотой. Түбхын түрүүндэ, эбэртэ бодо малай, хони ямаадай томо фермэнүүдые байгуулжа эхилхэ шухала. Юуб гэхэдэ, эдэ мал ашаг шэмэ ехээр үгэдэг байна.

Манай республикын эрхэ байдалда малажалай томодхогдоһон фермэнүүд ямарнууд байха ёһотойб?

Республикын олонхи колхозуудай байдалые хаража үзөөд байхадаа, эбэртэ бодо малай точконуудые доодо захань 200—300 үнеэдэй тугалнуудтаяа байхаар, мүн бухануудай, хүдэлмэриин мори, сарнуудай байлсахаар түхеэрхэдэ зохистой гэжэ һанагдана.

Эбэртэ бодо малай томодхогдоһон фермэнүүд дээрэ ямар барилганууд байха ёһотойб гэбэл: силосно хахад башнитай тус бүридөө 100 толгой үхэрэй байха 2—3 байра, тус бүридөө 80 толгой багтааха тугалай 2—3 байра, тэжээл буйлуулха механизированнэ 1 кухни, үнеэдые искусственнаар үрэжүүлгын 1 пункт, үбшэн малай байха 1 байра, 1 сепаратна пункт, концентрированнэ тэжээл, корнеплод гэхэ мэтые хадагалха подвалтай 1 амбар, электротүхеэрэлгэ тодхохо 1 гэр, дулаан гэр соо бүлеэн уһа хэхэ амһартатай 1 худаг, малшадай һууха 5—8 гэрнүүд, үгышье һаа, 30—40 хүнэй байха хамтын байра, 1 бани, 1 улаан булан гэхэ мэтэ байха зэргэтэй.

Томодхогдоһон фермэ дээрэ тэндэхи электроэнергиин хүсэнэй зэргээр үнеэдые электрын хүсөөр һаадаг болохо, бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл буйлуулха, мүн малаа уһалха хүдэлмэриие механизацилха, малай байранууд сооһоо наг шэбхэ гаргахын, үбһэ тэжээл зөөжэ оруулхын тулада багахан рельсовэ харгы табигдаха ёһотой. Мүн малшадай гэрнүүдые, малай байрануудые, фермын территориие электрын гэрэлтэй болгохо хэрэгтэй.

Томодхогдоһон хонин ой-товарна фермын бууса түхеэрхэдээ, нэгэ наһа хүсөөгүй хурьгадтаяа хамта 2000 хонидой, хүдэлмэриин моридой, сарнуудай байхаар хараалха ёһотой.

Хонидой томодхогдоһон фермэдэ хурьгадай байха дулаахан таһагтай ба искусственна үрэжэлгын пункттай, тус бүридөө 500 толгой хонидой байха 4 байра, тэжээл буйлуулха механизированнэ 1 кухни, үбшэн хонидой байха 1 байра, 1—2 силоснэ хахад башни, дулаан гэр соо бүлеэдхэгдэһэн уһа хэхэ амһартатай 1 худаг, нооһо, концентрированнэ тэжээл гэхэ мэтые хэхэ 1 амбар, хонидой нооһо хайшалхын тулада тусгаар һарабша, хонишодой байха 3—4 гэр, үгышье һаа 18—20 хүнэй байха 1 хамтын байра, 1 улаан булан, 1 бани, электротүхеэрэлгэ, 1 гэр гэхэ мэтэ байха зэргэтэй.

Тиихэдэ томодхогдоһон фермэнүүдэй байрануудые ямар газарта түхеэрхэеэ хэдэн талаһаань шэнжэлжэ, тааруу газарыень шэлэжэ олохо гээшэ ехэ удхашанартай. Фермээ 5—6 километрһээ холо бэшэ газарта жэл бүри 8—10 мянган центнер үбһэ, 4—5 мянган центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ боломоор газарта гол түлэб түхеэрэгдэхэ ёһотой гэжэ һанагдана. Тэрээнһээ гадна, томодхогдоһон фермын түбхинэхэ газарые шэлэхэдээ ойро дүтэ сэбэр уһатай (үбэлэй сагта хүрэдэггүй булаг, харза байбал бүришье һайн), жабаргүй дуулим газарта байһыень, мүн газарай хүрьһэнэй шииг нойтогүй, хуурай, хатуу дэбисхэртэй байһыень хуу шэнжэлэн хаража үзэхэ шухала.

Малай фермэнүүдые томодхоходоо гүүртэнүүд, отарануудые ниилүүлжэ яашье болохогүй. Эбэртэ бодо малай гүүртэнүүд, хонидой отаранууд хуушан хэбээрээ үлөөд, харин лэ нэгэ томодхогдоһон фермэ дээрэ 2-һоо 4 хүрэтэр суглуулагдаха зэргэтэй.

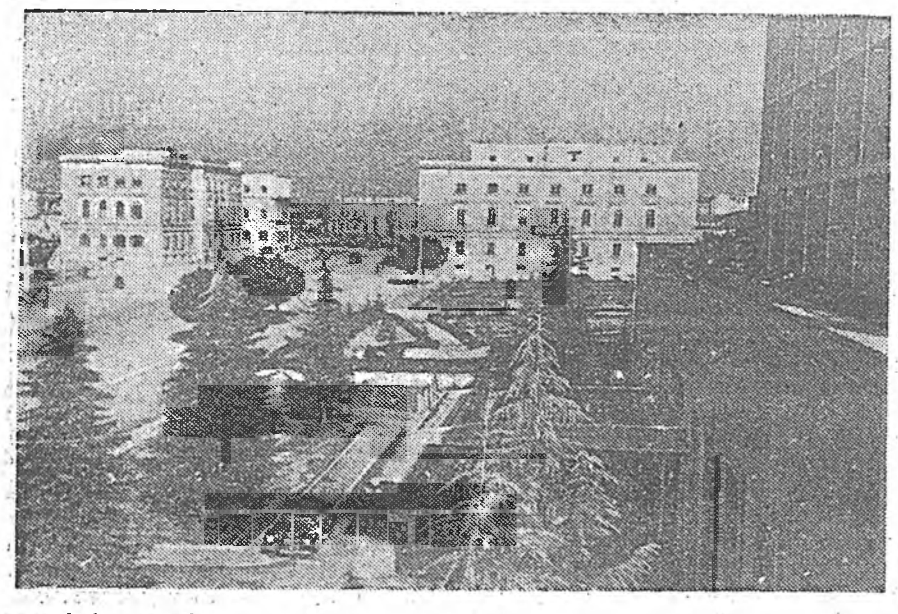
Фермын гэр байрануудые олон жэл соо хүрэхөөр, шанар һайнтайгаар бариха шухала. Манай республика дотор хэдэн жэлэй турша соо малай байрануудые ходол барижа байдаг бүлэг колхозууд бии. Теэд тэдэ колхозууд фермэ дээрэхи гэр байрануудые шанар муутай модоор, шулуун фундамент хэнгүй, багана столбнууд дээрэ һуулгажа баряад, түмэр хушалташье хэнгүй орхижорхидог юм. Тиимэ барилганууд 3—4 жэл соо үмхиржэ, һандаржа захалдаг. Мүн малай ехэнүүд байрануудые барижа эхилээд, торхыень бодхоһонойнгоо удаа сүлөөгүйдэбэбди гээд гү, али ондоо ямар нэгэн шалтагаан олоод хэдэн жэл соо барижа дүүргэнгүй орхижорхидог ушарнууд үзэгдэдэг. Иигээд орхиһон барилганууд түргэн үмхирдэг, ханын модонууд гажадаг, шанар муутай болодог байна.

Малай байрануудые типовой янзаар, 50—60 жэл соо хүрэхөөр барихын орондо хирэ-хирэ болоод лэ барилга хэжэ байхада, колхоздо ехэ гарзатай байдаг.

Энэ жэл малай фермэнүүдые томодхожо, ниитын малые типовой һайн байрануудаар хангажа эхилхэ дүүрэн арга боломжонууд манай республикын хүдөө ажахын органууд болон колхозуудта бии.

Ниитын малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар колхозуудай урда партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэ малажалые культурнаар ба зүбөөр эрхилһэнһээ гол түлэб дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ малай фермэнүүдые томодхожо, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилжа эхилхэ шухала.

А. Желтый, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министрые орлогшо.



Албаниин Арадай Республика. Тирана. «Шэнэ Албани» гэжэ бульвар.
ТАСС-эй фотохронико.

Февральска илалтын 5-дахи ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Прагада болобо

ПРАГА, февралиин 21. (ТАСС). Реакциин хүсэнүүдые даража, Чехословацка республикын ажалшадай туйлаһан февральска илалтын —энэ национальна һайндэрэй табадахи ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан мүнөөдэр Прагада Сметанын нэрэмжэтэ театр соо болобо.

Суглаанай президиумдэ республикын президент Клемент Готвальдын, премьер-министр Антонин Запотоцкий түрүүтэйгээр правительствын гэшүүдэй Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Олдржих Йоной, Чехословакиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй гэшүүдэй ерэхэдэнь, тэндэ байгшад нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

СССР-һээ Чехословакида байгаа посол А. Е. Богомолов, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд суглаан дээрэ мүн лэ байлсаба.

Чехословакиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар сценэ шэмэгдэнхэй байгаа. Сценэ дээрэ—Иосиф Виссарионович Сталинай, Клемент Готвальдын портредүүд.

Реакциин хүсэнүүдые даража, Чехословакиин ажалшадай туйлаһан февральска илалтын удхашанар тухай элидхэл премьер-министрын орлогшо Вилем Широкий хэбэ. Удаань элүүрые сахиха министр Йозеф Плойгар үгэ хэлэбэ.

Баярай суглаанай һүүлээр һайндэрэй ехэ концерт болоо.

Болгарска түмэрзамшадай мүрысөөн

СОФИ, февралиин 25. (ТАСС). Гурбан жэлэй урда тээ Пловдивска түмэр замай узелай машинист Пеню Генчев советскэ түмэрзамшадай жэшээгээр, ашаа тээһэн түмэр замай хүндэ ашаатай составые Болгарида анха түрүүн Пловдивһаа Старая Загора хүрэтэр жолоодон ябуулһан юм, тиин тэрэнь тогтоогдомол нормые 60 процентээр үлүүлһэн байгаа.

Пеню Генчевэй үүсхэлые ороной бусад бүхы машинистнууд дэмжэһэн байна. Хүндэ ашаатай поезднуудые жолоодон ябуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Болгарида үргэнөөр дэлгэрээ. 1951 он дотор Пеню Генчев нормоһоо үлүүлэн 20 мянган тонно ашаа зөөһэн байна. Энээнэй жэшээе халан абагшад — Румен Зымчев, Люди Люднев ба бусад нормоёо 15 мянган тонноор үлүүлээ. Пловдивска паровозно депогойхид социалистическэ мүрысөөндэ орожо, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, түсэбһөө гадуур 732 мянган тонно ашаануудые зөөгөө. 1952 ондо Пловдивска машинистнууд энэ туйлалтаяа хоёр дахин шахуу нэмээһэн байха юм.

Болгарска машинистнууд 1953 оной эхиие бүри ехэ амжалтануудаар тэмдэглээ. Тогтоогдомол нормоһоо үлүүлэн 250 мянган тонно ашаан февралиин 21 хүрэтэр зөөгдөөд байба. Машинист Пеню Генчев хүндэ ашаатай составуудые жолоодон ябуулха хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөөд, Димитровскэ шан абаа.

Румыни хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэнэ

БУХАРЕСТ, февралиин 25. (ТАСС). Хабарай тарилгын кампанида бэлэдхэл бүхы Румыни дотор үргэнөөр ябуулагдана.

Румынска телеграфна агентствын мэдээнүүдһээ харахада, Хунедо-Арска область дотор хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха 620 мастерской түлэг хүдэлмэрилжэ байна. Область доторнь сеялкэнүүд, плугууд ба бусад зэр зэмсэгүүдые заһабарилха түсэб дүүргэгдэхэ дүтэлэнхэй. Арадай Советүүдэй анхарал оролдолгын ашаар, область дотор үрһэ сэбэрлэхэ ба арилган илгаха, үрһэнэй ургаха шанар шалгаха гурбан мянган шахуу пунктнууд байгуулагдаа.

Энэ жэлдэ оронойнь хүдөө ажахы гүрэнһөө шэнэ тракторнуудые, хүдөө ажахын ондоошье машинануудые олоор абаа.

Һаяын үдэрнүүдтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн Бухарестдэ боложо, хабарай тарилгын кампани тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, орооһото ба техническэ культурануудай ургаса улам дээшэлүүлхэ зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиба.

„СССР бүхы ябуулгаяа эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулдаг“

Советскэ Союз тухай индийскэ олониитын ажал-ябуулагшад хөөрэнэ

ДЕЛИ, февралиин 25. (ТАСС). Советскэ Союзай гражданин бүхэниинь хэрэгтэй бүхы юумээ абадаг байна гэжэ Бүхэиндийскэ хүдэлмэришэн-таряашанай партиин ударидагша Тулсидас Джадхав Советскэ Союзда ерээд бусаһанай һүүлээр мэдүүлээ гэжэ «Бомбей кроникл» газетэ бэшэнэ. Түлөөһэгүй һуралсал, түлөөһэгүйгөөр медицинскэ туһаламжа абадагые ба бүхы наһын асари ехэ зохёон байгуулхы хүдэлмэриие харахадаа ехэтэ баясахаар байна гэжэ Джадхав хэлэбэ. «Уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхые СССР ехэтэ хүсэнэ, мүн энэ зорилго туйлаха хэрэгтэ бүхы ябуулгаяа зорюулна. Хаанашье илгадгүй эб найрамдал хүсэһэн үгэнүүдые дуулахаш» гэжэ Джадхав онсо тэмдэглэбэ.

Мадрас штадай хуули гаргаха суглаанай гэшүүн С. Б. Адитьян Советскэ Союзда ерээд бусаһанайнгаа һүүлээр иигэжэ хэлэһэн байха юм: «СССР-эй арад ба правительство уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхые үнэн сэдьхэлһээ хүсэдэг байһандань батаар этигээб».

Пакистанска газетэ агрессивнэ блогуудта Пакистанай нэгэдэхые буруушаана

КАРАЧИ, февралиин 25. (ТАСС). Агрессивнэ империалистическэ блогто Пакистаниие татан оруулха гэһэн түсэбүүдые «Имроз» газетэ эрид буруушаана. Дунда-Востогто американо-английска империалистнуудай түсэб бэелүүлхэ ябадалда хабаадахые Пакистан хэрбээ зүбшөөрөө һаа, экономическа сүлөөгөө хаһагдаха байна гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Американска «хамгаалгын» системэдэ татан оруулагдаһан Турци, Греци ба Баруун Германи мэтын хэдэ хэдэн оронуудай жэшээе дурдан, «Имроз» газетын зааһанай ёһоор, элдэб «хамгаалгын союзуудай» ба «туһаламжа» тухай хэлсээнүүдэй условиин үндэһөөр эдэ оронууд Советскэ Союзда, Хитадта, арадай демократиин европейскэ оронуудта өөһэдынгөө түүхэй эд болон бусад товарнуудые худалдаха эрхэеэ хаһагданхай. Тиин, Холбоото Штадууд «хамгаалгын союзуудые» байгуулһан хэбэртэйгээр, үнэндөө Азиин түүхэй эдэй рыногууд дээрэ гансааран эзэрхэн зонхилхо ябадал хангаха гэжэ оролдоно.

ООН-эй ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН ДОЛООДОХИ СЕССИ ДАХИН ХҮДЭЛМЭРИЛЖЭ ЭХИЛБЭ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 24. (ТАСС). Мүнөөдэр Нью-Йоркдо ООН-эй Генеральна Ассамблейн долоодохи сессиин хоёрдохи хубинь нээгдэбэ.

10 минута шахуу үргэлжэлһэн заседани дээрэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ Пирсон тобшохон үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа Генеральна Ассамблейдэ США-гэй президент Эйзенхауэрэй эльгээһэн амаршалгын бэшэг уншаад, сессиин хоёрдохи хубиин хүдэлмэриин түсэб тухай тобшохоноор хэлэжэ үгөө.

Политическэ комитет февралиин 25-да хүдэлмэрилжэ эхилхэ, тиихэдээ корейскэ асуудалые дахин зүбшэн хэлсэжэ ороходо гэжэ Пирсон соносхобо.

Эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй бюрогой заседани дээрэ

ПЕКИН, февралиин 25. (ТАСС). Синьхуа агентство Делиһээ иигэжэ дамжуулба:

Эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй бюро «Индиин аюулгүй байдал ба суверенитедые хамгаалха» гэһэн резолюци февралиин 14—15-найнгаа заседани дээрэ баталан абаа. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба өөрынгөө бэеэ даанги байдал хамгаалха хэрэгтэ зохихо үүргэ дүүргэхын тула Инди юу хэхэ ёһотойб гэбэл, индийскэ ресурснууд, хүнүүдэй резерв, территори, портнууд, аэродромууд, транзитна пунктнууд ба территориальна уһанууд дай хэхын тулада ашаглагдахагүй ябадал хангаха шухала.

Доро дурсагдаһан шухала алхам хэхыень индийскэ правительствоһаа эригты гэжэ эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал ба өөрынгөө суверенитет хамгаалхын түлөө Индиин эрид шууд тэмсэхыень хүсэдэг бүхы индиецүүдые эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй бюро урялаа: 1) Гуркхуудай сэрэгэй лагерьнуудые дары хааха тухай захиралта гаргаха ба индийскэ территори дээгүүр транспортаар юумэ зөөхэ арга боломжо английска армида үгтэхэгүй гэжэ мэдүүлхыень; 2) Малайн ба Вьетнамай арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлдэ эсэргүү хэрэглэгдэхэ хүнүүдые ба элдэб материалнуудые тээһэн гадаадын ямаршье корабльнууд, самолёдуудые байлгаха гү, али буулгахаар индийскэ портнууд ба аэродромуудые ашаглаха ябадал хоримжолхыень; 3) гадаадын эзэмдэлтэнүүдые сэрэгэй базанууд ба транзитна центрнүүд болгон хэрэглэхэ аргагүй болгохо, французуудай ба португалецуудай мэдэлдэ байһан индийскэ территоринуудые Индийскэ союзтай нэгэдүүлхэ ябадал хангахыень эригты гэбэ.

Эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй бюро хадаа агрессивнэ блок байгуулха гэһэн түсэбүүдые, мүн энэ блогто Пакистаниие татажа оруулха зорилгоор хэгдэжэ байгаа һэдэлгэнүүдые бүхы индийскэ арад зон нэгэн һаналаар буруушаана гэжэ «дундавосточно командовани» гэдэг тухай резолюци дотороо тэмдэглэбэ.

«Манай амгалан байдалда ба суверенитедтэ аюулай тохёолдохо байһантай дашарамдуулан һэрэмжэеэ бүри ехэ болгохыень уряалаад, хоёр ороной арадуудые дайнда татан оруулха гэһэн хорото һанаашалгада эсэргүү хамтын ябуулга эмхидхэхын тула Пакистандахи эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнтэй нигта барисаа байгуулхыень Эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй бюро өөрынгөө секретариадта даалгана» гэжэ тус резолюциинь түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.

Бухарестдэ шатарай уласхоорондын турнир боложо байна

БУХАРЕСТ, февралиин 24. (ТАСС). Бухарестдэ боложо байгаа шатарай уласхоорондын турнир дээрэ Барца—Штольц хоёрой дүүргэгдээгүй парти наадагдажа, тэдэ тэнсэбэ. Тэрэшэлэн урдань наадагдаагүй байһан Л. Сабо (Венгри)—Спасский (СССР) гэгшэдэй парти наадагдаһан байна. Залуу советскэ шатаршан хараар наадаад, бүхы партияа эрхимээр дүүргээ. Тэрэ нүгөөдүүлэйнгээ ноёндо сэхэ добтолго хэжэ, 29-дэхи ябадалдаа шүүгээ.

Һүүлшын 19-дэхи тур февралиин 25-да болохо.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, февралиин 24. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин соединенинүүд ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд американо-английска интервентнүүдтэй ба лисынмановска сэрэгүүдтэй артиллерийскэ буудалдаануудые хэжэ үргэлжэлөө.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 6 самолёт унагаагаа, 3 самолёт гэмтээгээ.

ПХЕНЬЯН, февралиин 25. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани февралиин 25-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Американска интервентнүүд сэрэгэй пленэйхидые дайнда хэрэглэнэ

ПЕКИН, февралиин 23. (ТАСС). Февралиин 21-дэ Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Үнгэрһэн оной октябрьда американецууд сэрэгэй 11 мянган пленэйхидые «сүлөөлхэмнай» гэжэ худалаар хэлээд, лисынмановска бандидуудта нюусаар үгэһэн байна. Лисынмановска армида албалха хэхыень тэдэниие баалаба. Лисынмановска армида хүсөөр эльгээгдээд, һая корейскэ ба Хитадай частьнуудаар плендэ абтаһан сэрэгэй пленэйхид энээн тухай хэлэбэ. Сэрэгэй 11 мянган пленэйхид Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээе американецуудай зорюута таһалдуулха үедэ лисынмановска бандидуудта дамжуулан үгтэбэ гэжэ эдэ сэрэгэй пленэйхид хэлэбэ.

Сэрэгэй эдэ 11 мянган пленэйхидһээ тадна, сэрэгэй 27 мянган пленэйхидые 1952 оной июльдэ лисынмановска бандидуудай гарта дамжуулан үгэһэн баримта юу харуулнаб гэхэдэ, ядахын сагта сэрэгэй 38 мянган пленэйхидые американецууд дайнда хабаадуулаа.

Лисынмановска армида хүсөөр эльгээгдэһэн Ли Хак Су ба Ким Хюн Сик гэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр һаатуулан бариха гэһэн американска түсэбэй байһые гэршэлнэ. Тэдэнэр 1950 оной августда корейскэ Арадай армида татагдаһан ба мүн тэрэ оной октябрьда дайсанай пленд орохон байгаа. Тэдэнэр хоюулаа Кочжедо арал дээрэхи американска лагерьта—нэгэниинь № 84 секторто, нүгөөдэнь—№ 71 секторто байба.

Ли Хак Су гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, 1952 оной февральда американска ба лисынмановска агентнууд № 84 сектортэхи сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр «шэлэн абаһан» байгаа. Эдэ агентнууд сэрэгэй пленэйхидһээ «тус тустань асуулта» абаба. Гэртэнь бусааха эрилтые сэрэгэй пленэйхидэй эрид шангаар табихадань, агентнууд тэдэн тухай данса хэрэгүүдтэ «Гоу» гэһэн английска үгэ бэшэбэ. Энэ хадаа сэрэгэй пленэйхидые сохихо тэжэ агентнуудта үгтэһэн захиралта байгаа. Сэрэгэй пленэйхидэй газаа гарахадань, лисынмановска агентнууд тэдээндэ дары добтолжо, сохидог байгаа. Сэрэгэй олохон пленэйхидые электрическэ тогоор зобоогоо. Сохюулаад, гэмтэл олоһон сэрэгэй пленэйхидтэ эмнэлгын туһаламжа үзүүлэгдээгүй. Тэдэнэй олониинь ехээр сохигдоходоо, наһа бараба.

Майн эсэстэ сэрэгэй пленэйхид лисынмановска бандидуудта үгтэхөөр Корейдэхи Масаньска лагерьта абаашагдаба. Сэрэгэй пленэйхидые мүрдэхэдэ ба айлгахада амар байхын тула, американецууд сэрэгэй пленэйхидые жэжэ секторнүүдтэ байралуулба.

Американска ба лисынмановска бандидууд Женевскэ конвенциие эбдэһэн гуримуудые энэ лагерьта тогтоогоо. Лагерь соо дуу дуулаха, гурбаһаа олон хүн нэгэ газар суглараха ябадал хоригдобо. Гурим эбдэһэнэй түлөө сэрэгэй пленэйхидые аладаг байгаа.

Лисынмановска бандидууд секторнүүдтэ нэгжэлгэ, арест гэнтэ хэдэг, сэрэгэй пленэйхидые зобоон тамалдаг һэн. Эхэ орондоо үнэн байһан тухай мэдүүлһэн сэрэгэй зарим пленэйхидые аладаг байба. Американецуудай ба лисынмановецуудай террористическэ аашанууд тухай мэдээсэлнүүдэй хэблэлдэ орохогүйн тулада, Ван Флит корейскэ хахад арал дээрэхи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта, тэрэ тоодо Масандахи лагерьта корреспондентнүүдэй ошохыень хорибо.

Үнгэрһэн жэлэй октябриин 6-һаа эхилээд, сэрэгэй 11 мянган пленэйхид бүлэг болгогдон, Масаньска лагерьһаа ээлжээгээр сүлөөлэгдэбэ. Зургаадахи бүлэгтэ оруулагдаһан Ли Хак Су ба Ким Хюн Сик гэгшэд октябриин 25-да «сүлөөлэгдэһэн» байгаа. Ли Хак Су гэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, сэрэгэй пленэйхидэй «сүлөөлэгдэхын» урда тээ, американо-лисынмановска нюуса агентнууд «коммунизмда эсэргүү тэмсэхэ» хархис ассоциациин зэргэдэ орохыень, мүн лисынмановска армида татагдаха гэһэн тангариг үгэхыень баалаба. Тэдэниие харуул доро Йондынпхо эльгээхэдэ, американска генерал-майор тэдээнтэй хөөрэлдэбэ. Лисынмановска армида орохоёо арсаа һаатнай, түрмэдэ хаахабди гэжэ сэрэгэй пленэйхидые занаһан байна. Удаа тээнь, тэдэнэр Сеулай полицейскэ управленидэ эльгээгдэбэ. Тэндэ бүридхэлдэ абтажа, бүридхэлэй тусхай карточкануудые тэдэнэй абахыень баалаба. Уданшьегүй, полици медицинскэ комисси гарахые дурадхаба. Нюуса агентнууд лисынмановска армиин зэргэдэ орохыень, тэдэниие нэгэтэбэшэ баалаа. «Сүлөөлхэ» нэрээр лисынмановска бандидуудта үнгэрһэн жэлэй июльдэ американецуудай дамжуулан үгэһэн сэрэгэй 27 мянган пленэйхид бүгэдөөрөө лисынмановска армиин зэргэдэ ороо гэжэ агентнууд мэдүүлбэ. Сэрэгтэ заатагүй абтахаб, ондоо арга байхагүй гэжэ бодоходоо, Ли Хак Су американска армиин дэргэдэ байгуулагдаһан, хүдэлмэришэдые хүлһэлэн абаха конторо гэдэгтэ бүридхэгдэбэ. Сэрэгтэ абтаха ба фронт эльгээгдэхэ ябадалһаа тиимэ аргаар зайсаха гэжэ найдаһан байгаа. Гэбэшье, энэ организаци хүдэлмэришэдые нюдэ бүрлэн шэлэн абадаг байгаа, үнэндөө энэ организаци американска армида сэрэгүүдые шэлэн абаха тусхай албанай агентство мүн. Энэ конторо лисынмановска армиин командовани доро байдаг «НИД» гэжэ тусхай албанай агентствода Ли Хак Су гэгшые эльгээбэ. Тэндэ богони болзорой бэлэдхэл гараад, лисынмановска армида эльгээгдэбэ.

Хүдэлмэришэдые хүлһэлэн абаха тэрэ лэ конторо далайн ябган сэрэгэй американска 1-дэхи дивизиин дэргэдэхи «ТЛО» гэжэ тусхай албанай агентствода шпионой бэлэдхэл хэхээр Ким Хюн Сигые эльгээбэ. Лисынмановска бандидуудай соносхоһоной ёһоор, Ким Хюн Сик албанда татагдаха наһатай гэжэ тоологдобо. Тиин хүдэлмэригүй ябаһанайнь түлөө тэрэниие арестовалха гэжэ занаһан байна. Үнэндөө полициин захиралтаар сэрэгэй пленэйхидые ямаршье хүдэлмэридэ абадаггүй байгаа. Ли Хюн Сик хүдэлмэришэдые абаха конторо гэдэгтэ хандахаһаа ондоо арга олоогүй. Бэлэдхэл гаража байха үедэнь, американо-английска агентнууд сэрэгэй пленэйхид байһан тухай хэндэшье хэлэжэ болохогүй гэжэ Ли Хак Су, Ким Хюн Сик хоёрто хатуугаар һануулба.

«Һайндураараа нютагтаа бусаха» принцип абахые дурадхадаг ба даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ эбдэдэг американецуудай зорилгонуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, сэрэгэй пленэйхидые лисынмановска бандидуудай гарта үгэхэ ябадал болоно гэжэ эдэ баримтанууд үшөө дахин харуулна.

Корейскэ городуудта американска авиациин зэрлиг муухай добтолгонууд

ПХЕНЬЯН, февралиин 24. (ТАСС). Американска авиаци Пхеньян, Хамхын, Вонсан ба корейскэ бусад городуудые болон тосхонуудые зэрлиг муухайгаар бомбодожо үргэлжэлһөөр. Үглөөнэй 4 час 30 минутада истребитель-штурмовигуудаар хамгаалуулагдаһан «В—29» гэжэ американска хүнды бомбардировщигууд американска авиацида хэдэнтэ бомбодуулагдаһан Пхеньянай кварталнуудай нэгэн дээрэ 253 фугасна бомбонуудые хаяа. Тиигэжэ олон землянканууд ба табан һургуули һандаргагдаһан, 174 хүн, тэрэнэй тоодо 62 үхибүүд алуулһан байна.

Спорт

БМАССР-эй хүдөөгэй санашадай мүрысөөн дүүрэбэ

Санын спортоор хүдөөгэй за... шуулай дунда республиканска ... рысөөн һаяхан боложо дүүрэ...

Санаар республикын түрүү ... риие эзэлхын түлөө Иволгын, ... банскын, Тарбагатайн, Хойто... галай ба бусад аймагуудай 1... манда хабаадалсаба.

Түрүүшын үдэр ПВЗ-гэй К... Аршан гэжэ тосхоной шадар ... фетнэ урилдаан болоо. Эндэ И... гын аймагай эрэшүүлэй ба эх... нүүдэй командануд—1-дэхи, ... банскынхид—2-дохи һуури эз... байна.

Хоёрдохи үдэрынь бүри ... тэмсэл болобо. Эхэнэрнүүдэй ... болоһон 5 километрын урилда... тэрэ дистанциие 27 минута ... кунда соо гаталһан Кабанскы... магай санашан Троянова ... республикын чемпионой нэрэ... дэ хүртэбэ. Илькын дунда һу... лиин багша Т. Кантерина Тр... ваһаа нэгэ секундаар гээгдэжэ...

18 километрын дистанциие ... 12 минута 13 секунда соо я... гараһан Николай Кокорин (И... га) республикын чемпион бо... Виктор Думнов (Тарбагатай) ... хи һуури эзэлээ.

Санаар хада руу 200—250 ... соо урилдаалга мүн энэ үдэр б... бо.

200 метрын дистанцида эх... нүүдэй дундаһаа түрүү һуури ... ругина (Кабанск) эзэлээ. 250 ... рые 1 минута 1,6 секунда соо ... һан Иванов (Заиграй) хүбү... дундаһаа түрүүлжэ ерэбэд.

Мүрысөөнэй гурбадахи ү... хүбүүд 30 километртэ, басагад ... километртэ урилдаһан байна. ... дэ Юрий Развозжаев илаба. ... хадаа 30 километрые 2 час 25 ... кунда соо ябажа, республика... шэнэ рекорд тогтообо. Ко... (Кабанск) 2-дохи, Акинфиев 3-... хи һуури эзэлээ.

Басагадай дундаһаа 10 кило... рые 55 минута 30 секунда соо ... жа гараһан Быкова (Байкал... дара) түрүүлбэ. Кладова ... банск) тэрээнһээ 20 секун... гээгдэжэ ерээ.

Гурбан үдэр болоһон шанга ... сэл Кабанскын санашадай ... таар дүүрэбэ. Иволгын айма... команда—2-дохи, Тарбагатайн... дахи һуури эзэлээ.

А. Игумно...

ШАТАР

Курумканай аймагай ажалша... депутадуудай Соведэй гүйсэдх... физкультура ба спортын хэр... дые эрхилхэ комитет шатараар ... магай түрүү һуури эзэлхын т... мүрысөө үнгэргэбэ.

Мүрысөөндэ аймагай эрхим ... таршад хабаадалсаа. Тэдэнэй ... да болоһон эрид шанга тула... най удаа Курумканай дунда ... гуулиин багша Бадма Шанюш... нэгэдэхи һуури, Даба Нимае... хоёрдохи, Сергей Тараскин — ... бадахи һуури эзэлһэн байна.

В. Будае...

САНЫН МҮРЫСӨӨН

Санаар аймагай түрүү һ... эзэлхын түлөө мүрысөөн Иво... үнгэргэгдөө. 50 гаран санаша... дэб дистанцинуудта урилдаба.

Иволгын дунда һургуулиин ... шад 1-дэхи, «Мартын 8» кол... команда 2-дохи һуури эзэлээ.

18 километрын урилдаанда ... Кузнецов, 10 километртэ — Ш... хов, басагадай дундаһаа — 5 к... метртэ Илькова гэгшэд булта... түрүүлжэ ерэһэн байна.

Физкультура ба спортын хэр... дые эрхилхэ аймагай комитет ... рысөөндэ илагшадые грамота... даар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагна...

С. Сагадаро...

Редакторай орлог...
Д. Л. ЛОБСАНО...

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—«Ма... на» (10 ч. 45 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. ... 16 ч., 17 ч. 45 м., 19 ч. 30 м., 21 ч. ... ба 23 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Тэр... Сухэ-Батор гэжэ нэрлэдэг» (11 ... «Ленин 1918 ондо» (14 часта), ... мэй түүхэ» (16 ба 20 часта).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6... культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров —16.

Н—00481. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...